मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय

परीक्षा व्यवस्थापन कार्यालय

सुर्खेत, नेपाल

सत्रान्त परीक्षा - २०८०

तह : एम.एड./प्रथम सेमेस्टर   पूर्णाङ्क: ६०

समय: ३ घण्टा   उत्तीर्णाङ्क: ३०

विषय: पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त (नेपा. शि. ५१४)

परीक्षार्थीहरूले मौलिक तथा सिर्जनात्मक ढङ्गले उत्तर दिनुपर्नेछ।

समूह 'ख'

तलका प्रश्नहरूको सङ्क्षिप्त उत्तर लेख्नुहोस्।   ६×५= ३०

१. काव्य हेतु भनेको के हो ? सोदाहरण परिचय दिनुहोस्।

२. शब्दशक्तिको परिचय दिई काव्यमा यसको उपयोगिता औंल्याउनुहोस्।

३. माधुर्य गुणको परिचय दिई यसका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस्।

अथवा

ओज गुणको परिचय दिई यसका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस्।

४. काव्य दोष भनेको के हो ? उदाहरणसहित स्पष्ट पार्नुहोस्।

५. शृङ्गार रसको उदाहरण दिई रस सामग्रीहरूको विश्लेषण गर्नुहोस्।

६. ध्वनि सिद्धान्तअनुसार कस्तो काव्यलाई उत्तम र कस्तो काव्यलाई अधम काव्यमा वर्गीकरण गरिन्छ ? स्पष्ट पार्नुहोस्।

अथवा

रीतिलाई परिभाषित गर्दै साहित्यमा रीतिको भूमिका निर्धारण गर्नुहोस्।

समूह 'ग'

तलका प्रश्नहरूको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।   २×१०= २०

७. अर्थालङ्कारको उदाहरणसहित परिचय दिई काव्यमा अलङ्कारको उपयोगिता औंल्याउनुहोस्।

८. नव रसहरूको सोदाहरण परिचय दिनुहोस्।

अथवा

वक्रोक्तिलाई परिभाषित गर्दै यसका प्रकारहरूको वर्णन गर्नुहोस्।

समाप्त

मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय

परीक्षा व्यवस्थापन कार्यालय

सुर्खेत, नेपाल

सत्रान्त परीक्षा - २०८०

तह : एम.एड. / प्रथम सेमेस्टर

विषय: पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त (नेपा.शि. ५१४)

रोल नं. ....

समूह 'क'

तलका दिइएका बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको सही उत्तर छान्नुहोस् । **१०x१= १०**

१. काव्यको परिभाषा दिँदा विश्वनाथले मुख्यतः कुन कुरामा जोड दिएका छन् ?

(क) अलङ्कार (ख) रस

(ग) ध्वनि (घ) वक्रोक्ति

२ स्रष्टाले नाम वा प्रसिद्धि प्राप्त गर्न काव्य रचना गर्दछ भने त्यो कुन काव्य प्रयोजनअन्तर्गत पर्दछ ।

(क) कीर्ति (ख) धनलाभ

(ग) आनन्दानुभूति (घ) अनर्थ निवारण

३. पूर्वीय काव्य परम्परामा कुन शब्दशक्ति भएको साहित्यलाई उत्तम कोटिको मानिन्छ ?

(क) अभिधा (ख) प्रयोजनवती लक्षणा

(ग) व्यञ्जना (घ) रूढि लक्षणा

४. पाठकमा जोस र आवेगको सञ्चार गर्ने काव्य गुण कुन हो ?

(क) माधुर्य (ख) ओज

(ग) प्रसाद (घ) कान्ति

५. काव्यमा अप्रचलित र स्वनिर्मित शब्दको प्रयोगबाट उत्पन्न हुने दोषलाई के भनिन्छ ?

(क) श्रुतिकटुता (ख) अश्लीलता

(ग) ग्राम्यता (घ) अप्रयुक्तता

६. अद्भूत रसको स्थायी भाव के हो ?

(क) रति (ख) क्रोध

(ग) विस्मय (घ) भय

७. ध्वनि सिद्धान्तका प्रवर्तक को हुन् ?

(क) भरतमुनि (ख) भामह

(ग) मम्मट (घ) आनन्दवर्द्धन

८. 'पुष्पझैँ वालक' र 'पुष्पवालक' मा कुन अलङ्कार पर्दछ ?

(क) उपमा र रूपक (ख) रूपक र यमक

(ग) उपमा र दृष्टान्त (घ) उपमा र उत्प्रेक्षा

९. कठोर वर्णहरूको संयोजनवाट निर्माण हुने रीति कुन चाहिँ हो ?

(क) वैदर्भी (ख) गौडी

(ग) पाञ्चाली (घ) लाटी

१०. काव्यमा विशेप प्रसङ्ग वा घटना जोडेर प्रस्तुत गरिने वक्रतालाई के भनिन्छ ?

(क) वर्णविन्यास वक्रता (ख) पदपूर्वार्द्ध वक्रता

(ग) प्रवन्ध वक्रता (घ) प्रकरण वक्रता